

ODBOROVÝ SVAZ DOPRAVY

nám. Winstona Churchilla 2, 130 00 Praha 3

Doporučení Odborového svazu dopravy řidičům k odbavování cestujících

Odborový svaz dopravy doporučuje, aby řidiči při odbavování cestujících z právního hlediska zejména vycházeli z platné právní úpravy zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, (ZP), a z přímo použitelných předpisů EU.

Zaměstnavatel musí zejména poskytovat ochranné pracovní prostředky společně s řádným zhodnocením rizik (myšleno odborně způsobilou osobou v prevenci rizik), jinak se vystavuje nejen riziku pokuty ze strany oblastního inspektorátu práce, jehož pravomocí je kontrolovat BOZP, ale také se vystavujete riziku ohrožení zdraví, v krajním případě úmrtí zaměstnance, kdy budou kontrolní orgány, ale i pojišťovny, zjišťovat, jak byl proveden výběr, poskytnutí a správné užití ochranných pracovních prostředků, potažmo seznámení a proškolení zaměstnanců. Povinností zaměstnavatele je především všechna možná rizika vyhledávat a účinně odstraňovat.

§ 102 ZP

(1) Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům.

(2) Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.

§ 104 ZP

Osobní ochranné pracovní prostředky, pracovní oděvy a obuv, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje

(1) Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené zvláštním právním předpisem.

§ 106 ZP

Práva a povinnosti zaměstnance

(1) Zaměstnanec má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením; informace musí být pro zaměstnance srozumitelná.

4) Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci.

Zaměstnanec je povinen

f) oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců při práci, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení,

Jak uvádí Česká obchodní inspekce:

"Osobní ochranné prostředky (OOP) jsou harmonizované výrobky, jejichž uvádění na trh podléhá požadavkům uvedeným v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/425 o osobních ochranných prostředcích. Tyto výrobky musí za běžných okolností projít celým procesem posouzení shody (za účasti tzv. oznámeného subjektu – příslušné zkušebny), musí být na nich umístěno označení CE a vydáno prohlášení o shodě."

Uvedení na trh u osobních ochranných prostředků i jejich použití má svá striktní pravidla, a to zvláště v době celosvětové pandemie vysoce nakažlivého onemocnění.

Pokud tedy zaměstnavatel neprovede řádné zhodnocení rizik, jehož součástí je i doložení platných certifikátů a návodů k ochranným pomůckám, pak se lze důvodně domnívat, že zaměstnavatel nejedná v souladu se zákoníkem práce a s přímo použitelným předpisem EU - nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/425 o osobních ochranných prostředcích. Přímý nadřízený zaměstnanec není ve smyslu výše uvedeného odborně způsobilou osobou v prevenci rizik.

Odborový svaz dopravy považuje za žádoucí, aby na vydaná rozhodnutí hejtmana k odbavování cestujících jako první reagovali zaměstnavatelé informací, zda jsou či nejsou schopni odstranit rizika, která řidičům reálně hrozí při tomto odbavování cestujících, případně upozornili na nemožnost vybavení certifikovanými a vhodnými osobními ochrannými pracovními prostředky, ke kterým nejsou řádně dodány zaměstnancům návody k použití. Pokud tyto námítky vnesou vůči zaměstnavateli zaměstnanci, popř. odborová organizace, pak je zaměstnavatel povinen se z hlediska výše citovaných právních předpisů těmito námítkami zabývat.

Souvisí to i s tím, že pokud by zaměstnanec odmítl práci podle §106 zákoníku práce, činí tak vůči zaměstnavateli, nikoliv vůči Krajskému úřadu nebo hejtmanovi.

Postupující pandemii koronaviru spojenou s výrazně narůstajícím počtem nakažených, kdy riziko nákazy je bezprostřední a spojené ve sledovaných případech s potvrzenými závažnými důsledky pro zdraví, lze s ohledem na charakter výkonu práce zaměstnanec v dopravě, u něhož dochází k bezprostřednímu kontaktu s potenciálně nakaženými cestujícími, považovat za důvodný podklad pro subjektivní přesvědčení zaměstnanec, že je bezprostředně a závažným způsobem ohrožen na zdraví.

Podle bodu II. 2 Usnesení vlády č. 335 ze dne 30. 3. 2020 vláda doporučuje hejtmanům a primátorovi hlavního města Prahy po vzájemné dohodě upravit způsob prodeje jízdních, přepravních a rezervačních dokladů v regionální dopravě. Protože u prodeje jízdních dokladů dochází k bezprostřednímu kontaktu řidiče s cestujícími, lze tuto situaci považovat za takový výkon práce, u níž může mít řidič důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho zdraví.

Odborový svaz dopravy není oprávněn vydávat závazná právní stanoviska k právním předpisům, ani nemůže doporučovat řidičům, aby odmítali výkon práce a vystavovali se tím případnému postihu zaměstnavatele, přesto však jednoznačně pro vše výše uvedené doporučuje, aby řidiči dali před výběrem jízdného jasně přednost svému zdraví.

Současně OSD doporučuje při koordinaci dalšího postupu sledovat doporučení Ministerstva zdravotnictví ČR a Světové zdravotnické organizace (WHO).

Světová zdravotnická organizace (WHO) vydala soubor materiálů, ve kterých podrobně informuje o používání ochranných prostředků v souvislosti s ochranou před nákazou a šířením COVID-19. Na tyto materiály reagovalo Ministerstvo zdravotnictví ČR vydáním Doporučení k nošení respirátorů a roušek a doporučené třídy ochrany pro vybrané profese.

Odborníci ministerstva zdravotnictví ČR připravili manuál, který říká, jaký typ ochranného prostředku je vhodný pro danou profesi a pro dané pracoviště. **Pro řidiče MHD, pokud jsou v častém přímém styku s veřejností, jsou doporučeny respirátory FFP2.**

WHO dále upozorňuje, že používání ochrany dýchacích cest je jedno z důležitých preventivních opatření, které pomáhá omezit šíření respiračních onemocnění, včetně COVID-19. Přesto pouhé používání ochrany dýchacích cest bez dalšího opatření je nedostatečné. Musí být vždy kombinováno s dostatečnou hygienou a častým mytím rukou!

Doporučení bude upravováno v návaznosti na nové poznatky.

Doporučení MZČR: http://www.mzcr.cz/dokumenty/ministerstvo-zdravotnictvi-vydalodoporuceni-k-noseni-respiratoru-a-rousek-pro-v_18845_4107_1.html

Celý text doporučení WHO: <https://koronavirus.mzcr.cz/doporuceni-k-noseni-respiratoru-a-rousek-ustenek-a-doporucene-tridy-ochrany-pro-vybrane-profese/>

9. 4. 2020

Luboš Pomajbík, předseda Odborového svazu dopravy